

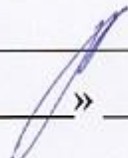
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Кафедра Публічного управління, адміністрування та права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,

д.ф.н., професор

_____ Роман ОЛЕКСЕНКО

«» _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Євроінтеграція»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності
*281 «Публічне управління та адміністрування» за ОПП Публічне управління та
адміністрування*
(на основі вищої освіти першого бакалаврського рівня)
факультет економіки та бізнесу

2021– 2022 н.р.

Робоча програма з навчальної дисципліни «Євроінтеграція» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» за ОПП Публічне управління та адміністрування (на основі вищої освіти першого бакалаврського рівня) – Мелітополь, ТДАТУ - 13 с.

Розробник: Юлія Вороніна , к.н. з держ.упр., доцент

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри «Публічного управління, адміністрування та права»

Протокол від «31» серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри «Публічного управління, адміністрування та права»

д.е.н, професор _____ Роман ОЛЕКСЕНКО

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» за ОПП Публічне управління та адміністрування (на основі вищої освіти першого бакалаврського рівня)

Протокол від «02» вересня 2021 року № 1

Голова, доц. _____ Анна КОСТЯКОВА

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 4	Галузь знань: <u>28 Публічне управління та адміністрування</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120 годин	Спеціальність: <u>281 «Публічне управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		2МБПУ курс	3-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 4 год. самостійна робота студента – 7,06 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Магістр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	16 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	32 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	72 год.
		Форма контролю: екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу - формування у студентів знань у сфері європейської інтеграції та міжнародного публічного управління, включаючи проблеми та перспективи функціонування ЄС в умовах дезінтеграційних викликів та новий формат співробітництва між країнами-членами ЄС та країнами Східного партнерства й Великою Британією в контексті дезінтеграційних процесів на європейському континенті.

Завдання курсу:

- дослідити теоретичні засади передумов розвитку та функціонування інтеграційних союзів;
- оцінити ефекти, які виникають при утворенні різних форм інтеграційних об'єднань;
- розглянути еволюцію процесів європейської інтеграції та її вплив на дезінтеграцію;
- вивчити історичні етапи формування Європейського Союзу та ролі Плану Маршалла на відновлення країн Західної Європи в післявоєнний період часу;
- оцінити вплив процесів європейської інтеграції на соціально-економічний розвиток країн-членів;
- проаналізувати причини та наслідки виходу Великої Британії на подальше функціонування ЄС;
- дослідити особливості підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та її вплив на торгівельні зносини між партнерами.

Предмет курсу - є усвідомлення закономірностей та особливостей євро-інтеграційного процесу в умовах посилення глобалізації світового господарства та загострення мега регіональної конкуренції.

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

- *Загальних компетентностей:*

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

- *Спеціальних (фахових) компетентностей:*

ФК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

ФК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

- *Програмних результатів навчання:*

РН03 знати основні засади національної безпеки та уміти

попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

РН11 розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

- *softskills* показувати навички управлінської роботи, чесність та відповідальність за точність та об'єктивність подання інформації.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи міжнародної економічної інтеграції та еволюції створення Європейського Союзу».

Тема 1. Міжнародна економічна інтеграція.

[1,4,10,11,13].

Суть та значення міжнародної економічної інтеграції. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції. Форми регіональної економічної інтеграції та їх особливості. Наслідки інтеграційних процесів на економіку країн-членів.

Тема 2. Особливості формування зони вільної торгівлі (ЗВТ).

[1,4,6,8, 11,12,13].

Передумови створення ЗВТ. Моделі ЗВТ. Ефекти для країн-учасниць від створення ЗВТ.

Тема 3. Дослідження історичного процесу євроінтеграції та її впливу на дезінтеграцію.

[2,4,5,7,9,10,11].

Євроінтеграція: етапізація створення ЄС та очікування громадян внаслідок його розширення. Особливості та форми виникнення дезінтеграційних процесів. Причини, наслідки, вплив дезінтеграційних процесів на економіку країн.

Тема 4. Міжнародна фінансова та технічна допомога в рамках Плану Маршалла на відновлення країн Західної Європи в післявоєнний період часу.

[1,3,4,9,10,11,13].

Друга світова війна: наслідки для країн Західної Європи. Передумови виникнення Плану Маршалла. Поетапність реалізації надання міжнародної допомоги в рамках Плану Маршалла для відновлення країн Західної Європи. Форми та обсяги надання міжнародної допомоги в рамках Плану Маршалла в розрізі країн Західної Європи. План Маршалла: успіхи його реалізації та передумова створення міжнародних організацій

Змістовий модуль 2. Виклики європейської інтеграції.

Тема 5. Аналіз впливу розширення ЄС на добробут європейців.

[1,3,4,6,8,10,1,131].

Дослідження економічної політики ЄС щодо її країн-членів та стосовно третіх країн. Оцінка поглиблення євроінтеграційних процесів та їх наслідків для країн-членів ЄС. Кризові явища та конфлікт інтересів в процесі функціонування ЄС.

Тема 6. Аналіз процесу виходу Великої Британії з ЄС.

[2,3,6,7,9,10,11].

Оцінка причин виникнення Brexit. Дослідження виходу Великої Британії з ЄС: ризики та ланцюгова реакція країн-членів на дезінтеграційні процеси. «М'який» та «жорсткий» Brexit – ефекти для країн Європейського Союзу та Сполученого Королівства. Нові підходи співпраці країн Східного Партнерства з країнами ЄС в євроінтеграційних намірах.

Тема 7. Україна в процесах європейської економічної інтеграції.

[5,8,10,11,12,13].

Особливості підписання Україною Угоди про асоціацію з країнами ЄС. Торговельна політика України в контексті європейської інтеграції. Процес лібералізації візового режиму між Україною та країнами ЄС.

Тема 8. Інтеграція України у світову економіку.

[2,3,6,7,9,10,11].

Основні політико-правові передумови інтеграції. Економічні передумови інтеграції. Основні соціально-культурні передумови інтеграції. Чинники впливу на інтеграційну мотивацію та політику України. Дія зовнішньоекономічних факторів інтеграції. Поле регіональних інтересів України. Формування інтеграційних 4 пріоритетів національної економіки. Україна та ЄС тощо. Стратегічна мета України.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1 . «Теоретичні основи міжнародної економічної інтеграції та еволюції створення Європейського Союзу»							
1	Лекція 1	Міжнародна економічна інтеграція.	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Міжнародна економічна інтеграція.	-	-	4	-	3
	Самостійна робота 1	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	9	2
2	Лекція 2	Особливості формування зони вільної торгівлі (ЗВТ).	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 2	Особливості формування зони вільної торгівлі (ЗВТ).	-	-	4	-	4
	Самостійна робота 2	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	9	2
3	Лекція 3	Дослідження історичного процесу євроінтеграції та її впливу на дезінтеграцію.	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 3	Дослідження історичного процесу євроінтеграції та її впливу на дезінтеграцію.	-	-	4	-	4
	Самостійна робота 3	Робота на навчально-інформаційному порталі	-	-	-	9	3
4	Лекція 4	Міжнародна фінансова та технічна допомога в рамках Плану Маршалла на відновлення країн Західної Європи в післявоєнний період часу.	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 4	Міжнародна фінансова та технічна допомога в рамках Плану Маршалла на відновлення країн Західної Європи в післявоєнний період часу.	-	-	4	-	4

	Самостійна робота 4	Робота на навчально- інформаційному порталі	-	-	-	9	3
5,6	ПМК1	Підсумковий контроль за модуль 1					10
Всього за змістовий модуль 1 – 60 год.			8	-	16	36	35
Змістовий модуль 2 «Організація публічного адміністрування»							
7	Лекція 5	Аналіз впливу розширення ЄС на добробут європейців.	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 5	Аналіз впливу розширення ЄС на добробут європейців.	-	-	4	-	3
	Самостійна робота 5	Робота на навчально- інформаційному порталі	-	-	-	9	2
8	Лекція 6	Аналіз процесу виходу Великої Британії з ЄС.	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 6	Аналіз процесу виходу Великої Британії з ЄС.	-	-	4	-	4
	Самостійна робота 6	Робота на навчально- інформаційному порталі	-	-	-	9	2
9	Лекція 7	Україна в процесах європейської економічної інтеграції.	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 7	Україна в процесах європейської економічної інтеграції.	-	-	4	-	4
	Самостійна робота 7	Робота на навчально- інформаційному порталі	-	-	-	9	3
10	Лекція 8	Інтеграція України у світову економіку.	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 8	Інтеграція України у світову економіку.	-	-	4	-	4
	Самостійна робота 8	Робота на навчально- інформаційному порталі	-	-	-	9	3
11,12	ПМК 2	Підсумковий контроль за модуль 2					10
Всього за змістовий модуль 2 – 60 год.			8		16	36	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Суть міжнародної економічної інтеграції.
2. Рівні міжнародної економічної інтеграції.
3. Передумови міжнародної економічної інтеграції.
4. Шляхи формування міжнародних регіональних інтеграційних угруповань.
5. Етапізація формування міжнародних інтеграційних об'єднань.
6. Статичні ефекти інтеграційних процесів.
7. Динамічні ефекти інтеграційних процесів.
8. Передумови створення ЗВТ.
9. Моделі ЗВТ.
10. Позитивні ефекти для країн-учасниць від створення ЗВТ.
11. Негативні ефекти для країн-учасниць від створення ЗВТ.
12. Історичні аспекти створення ЄС.
13. Особливості укладення Маастрихтського договору.
14. Особливості розширення ЄС у 2004 році.
15. Сутність дезінтеграції.
16. Класифікація дезінтеграційних процесів та їх характеристики.
17. Негативні наслідки дезінтеграції.
18. Переваги від дезінтеграції.
19. Друга світова війна: наслідки для країн Західної Європи.
20. Економічні передумови виникнення Плану Маршалла.
21. Політичні передумови виникнення Плану Маршалла.
22. Поетапність реалізації надання міжнародної допомоги в рамках Плану Маршалла для відновлення країн Західної Європи.

23. Форми та обсяги надання міжнародної допомоги в рамках Плану Маршалла в розрізі країн Західної Європи.
24. План Маршалла: успіхи його реалізації та передумова створення міжнародних організацій.
25. Фінансово-економічна політика країн ЄС.
26. Особливості торговельної політики країн ЄС.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

27. Екологічна політики країн ЄС.
28. Зовнішня політика безпеки країн ЄС.
29. Причини та особливості поглиблення євроінтеграційних процесів.
30. Диференціація соціально-економічного розвитку країн ЄС.
31. Політика подолання відсталості регіонів країн ЄС.
32. Бюджетно-боргова криза країн ЄС.
33. Проблема безробіття країн ЄС.
34. Євроскептицизм на європейському континенті.
35. Виклики міграційної кризи країн ЄС.
36. Економічні причини виходу Великої Британії з ЄС.
37. Політичні причини виходу Великої Британії з ЄС.
38. Націоналістичні причини виходу Великої Британії з ЄС.
39. Наслідки виходу Великої Британії для країн ЄС.
40. Наслідки виходу Великої Британії для країни та ланцюгова реакція.
41. Заходи підготовки країнами-членами ЄС до Brexit.
42. Виклики для співробітництва між країнами Східного Партнерства та країнами ЄС.
43. Країни Вишеградської четвірки та Україна.
44. Угода про асоціацію між Україною та Євросоюзом.
45. Міграційна політика ЄС.
46. Сутність горизонтальної інтеграції.

47. Причини дезінтеграційних процесів.
48. Особливості підписання безвізового режиму між Україною та Європейським Союзом.
49. Передумови підписання Лісабонського договору.
50. Спільний ринок: позитивні та проблемні аспекти його функціонування.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бенчмаркінг регіонального розвитку країн Східної Європи: Болгарія, Польща, Словаччина, Україна: моногр. / за наук. ред. докт. наук, проф. А. І. Крисоватого та докт. екон. наук, проф. Є. В. Савельєва. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 672 с.
2. Гайдуцький А. П. Євровалютна інтеграція та інвестиційні процеси // Актуальні проблеми економіки. 2003. №12. С. 97-102.
3. Гайдуцький А. П. Зростання ролі міграційного капіталу на міжнародному фінансовому ринку // Інвестиції: практика та досвід. 2007. №22. С. 8-12.
4. Гайдуцький А. П., Аграрний сектор України на шляху до євроінтеграції. Під ред. О. М. Бородіної. Ужгород.: «Іва», 2006. 496 с. С. 322-342.
5. Гайдуцький А. П. Вступ України до СОТ та підвищення інвестиційної привабливості вітчизняного аграрного сектору на міжнародному ринку капіталів // Агроінком. 2004. № 9-10 С. 57-63.
6. Гайдуцький П. І. Незалежна економіка України. К.: ТОВ «Інформаційні системи», 2014. 528 с.
7. Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека: навчально-методичний посібник для самостійної роботи для магістрів спеціальності: 281 «Публічне управління та адміністрування» / уклад. Птахіна О. М.; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка». Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. 193с.
8. Кермач Р. Проблема біженців в ЄС: довгострокові наслідки нового виклику. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. 2015. URL: [http://dif.org.ua / rticle/problem -bizhentsiv-v-esdovgostrokovi-naslidki-povogo-vikliku](http://dif.org.ua/article/problem-bizhentsiv-v-esdovgostrokovi-naslidki-povogo-vikliku).
9. Киреев А. П. Международная экономическая интеграция. М.: Норма, 2008. С. 182.
10. Комар Н. В. Еволюція інтеграційних процесів в Європі. Україна в процесі імплементації Угоди про асоціацію з ЄС : зб. тез 167

доповідей Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. студ. та молодих вчених. 23-24 квіт., 2015 р. Тернопіль / відп. за випуск Є. В. Савельєв. Тернопіль : ТНЕУ. 2015. С. 118-120.

11. Комар Н. В., Белюх Т. В., Пилипчук К. С. Дезінтеграційні процеси в Європі. Проблеми сталого, креативного і прозорого розвитку: глобальний, європейський та український виміри. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції студентів та молодих вчених. (14-15 березня 2019 р.). Тернопіль. 2019. 244 с.

12. Комар Н. В., Белюх Т. В., Пилипчук К. С. Brexit: виклики для Європейського союзу. Вісник Львівського університету. 2019. Випуск 46. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/intrel/index>

13. Комар Н. В. Вигоди та втрати Греції в процесі європейської інтеграції. Вісник Львівського університету. 2018. Випуск 45. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/intrel/index>. (Серія «Міжнародні відносини»).

14. Комар Н. В. Виклики BREXIT для країн Європи. Міжнародний науковий економічний форум «New economics-2019». 14-15 листопада 2019 р. Київ. С. 67-71.

Допоміжна

1. Солодько А., Фітісова А. Міграційна криза в ЄС: статистика та аналіз політики. Аналітичний центр CEDOS. 2016. URL: <http://www.cedos.org.ua/uk/migration/mihratsiina-kryza-v-yesstatystyka-ta-analiz-polityky>.

2. Статистичні дані Європейського комітету статистики. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/>

3. Толуб'як В. С., Королюк Ю. Г. Політика економічної безпеки України в умовах глобальних загроз. Електронне фахове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток» 2019, №6 <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1448>

4. Толуб'як В. С., Мосора Л. С. Роль держави у формуванні міграційної привабливості регіонів України. Держава та регіони. 2018. № 4 (64) http://www.pa.stateandregions.zp.ua/archive/4_2018/33.pdf

5. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини : підруч. для студ. економ. спец. вищ. навч. закл. К. : Либідь, 2008. 408 с.

6. Філіпенко А. С., Будкін В. С., Дудченко М. А. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності: моногр. К.: Знання, 2004. 304 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>

2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>

3. Методичний кабінет кафедри публічне управління, адміністрування та права.

4. Internet.